

Aan het college van B&W van Nijmegen

Betreft: adviezen over het Uitvoeringsplan Financiële Bestaanszekerheid

Nijmegen, 14 april 2026

Geacht college,

De Cliëntenraad Participatiewet heeft uw verzoek tot advisering op het Uitvoeringsplan Financiële Bestaanszekerheid 2026–2029 in goede orde ontvangen en dit besproken in haar overleg van 5 maart jl.

In het voorzittersoverleg met de andere adviescommissies is besloten dat de Seniorenraad en de adviescommissie JMG het waardevol vinden om, ieder vanuit de eigen invalshoek, gezamenlijk met de Cliëntenraad advies uit te brengen.

De adviezen treft u hieronder aan.

Advies en aandachtspunten - Cliëntenraad Participatiewet

Allereerst wil de Cliëntenraad Participatiewet haar waardering uitspreken voor het feit dat zij gedurende het gehele totstandkomingsproces van dit Uitvoeringsplan door u nauw erbij betrokken is. Wij willen u graag de volgende aandachtspunten meegeven.

Prestatie-indicatoren Financiële bestaanszekerheid 2026–2029

De prestatie-indicatoren geven richting, maar concreet inzicht in de verwachte toename van het bereik van regelingen ontbreekt nog. Het verdient aanbeveling om deze groei, waar mogelijk, explicieter te maken, zodat de beoogde impact beter zichtbaar wordt.

Mee kunnen doen terwijl alles duurder wordt.

De vraag is hoe het bieden van perspectief verder kan worden versterkt, met name voor inwoners in een kwetsbare financiële positie, zoals mensen die afhankelijk zijn van de Voedselbank. Op welke manier kunnen zij daadwerkelijk stappen vooruit zetten in hun eigen situatie? In de praktijk doen zich daarbij verschillende knelpunten voor. Zo kan sparen binnen de Participatiewet – hoewel dit juist getuigt van zorgvuldig omgaan met geld – onbedoeld nadelige gevolgen hebben, bijvoorbeeld doordat hierdoor geen recht meer bestaat op kwijtscheldingen van gemeentelijke heffingen of waterschapslasten.

Uitgangspunt blijft dat inwoners voldoende inkomen moeten hebben om in hun eerste levensbehoefte te voorzien. In situaties waarin sprake is van schulden of een lening via de kredietbank, is de feitelijke bestedingsruimte echter vaak beperkt. Tegelijkertijd nemen de algemene kosten toe, waardoor extra inkomsten, zoals vakantiegeld, in de praktijk vaak direct opgaan aan vaste lasten. Daarmee komt ook de dagelijkse realiteit in beeld: ouders willen hun kinderen bijvoorbeeld af en toe iets extra's kunnen bieden, maar ervaren daar weinig ruimte voor.

Wij vragen tevens aandacht voor de overgangen tussen verschillende levensfasen en regelingen. Denk hierbij aan de overgang van werk naar uitkering of van ondersteuning naar pensioen. In de praktijk ontstaan hier hiaten, waardoor inwoners tijdelijk zonder voldoende inkomen komen te zitten en direct in financiële problemen raken.

Positief is dat ondersteuning door financieel experts in de wijk in de praktijk als waardevol wordt ervaren en daadwerkelijk kan bijdragen aan meer overzicht en grip op de financiële situatie.

We breiden de aanbiedingen in de Meedoenregeling uit

De uitbreiding van de Meedoenregeling wordt ondersteund. Naast deze regeling zijn er andere mooie initiatieven, zoals de ondersteuning vanuit stichting Quiet en de sportzomer. Tegelijkertijd merken wij dat deelname in de praktijk niet altijd vanzelfsprekend is, doordat er vaak nog extra kosten bij komen kijken, zoals vervoer of materialen. Voor mensen met een laag inkomen kan dat net de drempel zijn. Het zou helpend zijn om ook deze kosten mee te nemen, zodat deelname echt voor iedereen mogelijk wordt.

Het is niet altijd duidelijk wat er in de praktijk mogelijk is binnen de bestaande regels. Bij schuldsanering, leningen of de bijverdiengrens ligt veel al vast, waardoor er weinig ruimte is om echt maatwerk te bieden. Juist daardoor blijft het voor sommige inwoners moeilijk om financieel vooruit te komen. Tegelijkertijd roept het toepassen van maatwerk vragen op. Waar ligt de grens? En hoe wordt voorkomen dat er verschillen ontstaan die voor inwoners niet goed uit te leggen zijn?

De ambities van het Uitvoeringsplan worden herkend en gewaardeerd, maar roepen ook vragen op. Zijn ze haalbaar in de praktijk? En hoe wordt concreet perspectief geboden aan mensen die het nu al moeilijk hebben, zoals werkende armen of alleenstaande ouders?

Laptops voor schoolgaande jeugd

Digitale toegang is een noodzakelijke voorwaarde om volwaardig te kunnen deelnemen aan de samenleving. Wij adviseren om digitale middelen, zoals een smartphone of laptop, te beschouwen als basisvoorziening en daarbij gebruik te maken van betaalbare alternatieven, zoals refurbished apparatuur.

Eén aanspreekpunt bij de sociale dienst

Het voornemen om te werken met één vaste klantmanager wordt gewaardeerd door onze raad. Het is hierbij enorm belangrijk om te voorzien in een goede achtervang bij afwezigheid. Er is niet alleen een troubleshooter nodig, maar bijvoorbeeld ook een reservepool van klantmanagers.

Sport- en cultuuractiviteiten

Allereerst wil de Cliëntenraad aan de buurtsportcoaches een pluim geven. Zij hebben bij de laatste versie van de sportzomer gezorgd voor een goede verbinding; iedereen mocht naar kunnen meedoen en dat was ook goed voelbaar. Een pluim hiervoor!

Zelfs zonder geld, zonder gebruik te hoeven maken van de meedoenregeling etc. konden Nijmegenaren ontspanning ervaren (mentaal & fysiek), konden er nieuwe contacten worden gelegd en nieuwe ervaringen worden opgedaan. Ook ouderen voel(d)en zich meer betrokken.

Voldoende dekking of financiering: inzet fondsen

Voor sommige onderdelen lijkt financiering nog niet structureel geborgd. Het verkennen van een gemeentelijk fonds, waarin ook bijdragen van bedrijfsleven en particulieren mogelijk zijn, kan hierbij helpend zijn. Daarnaast liggen er kansen in betere afstemming en bekendheid van bestaande fondsen.

Voedselbank

Wij zien dat de fysieke winkel van de Voedselbank in Dukenburg een grote vooruitgang is, omdat je als klant van de Voedselbank zelf je boodschappen mag pakken. Deze winkelvorm draagt bij aan meer autonomie, keuzevrijheid en waardigheid voor inwoners.

Dierenwelzijn

Wij zien de heilzame werking van een huisdier op de positieve gezondheid van een inwoner, maar tevens ook de mogelijk hoge dierenartskosten. Wij vragen u om de mogelijkheden van een (verplichte) ziektekostenverzekering voor huisdieren met wellicht daarvoor een bijdrage vanuit de gemeente nader te onderzoeken.

Tot slot

Onze raad heeft kennis genomen van een onderzoek in twee wijken waarbij er een onderscheid werd gemaakt naar twee groepen. Hieruit is gebleken dat de arbeidsparticipatie onder inwoners van 50 jaar en ouder aanzienlijk lager ligt dan onder de groep van 20–50 jaar: waar circa twee derde van de jongere groep werkt, is dit bij 50-plussers nog maar ongeveer een derde. Daarbij heeft deze groep vaker te maken met gezondheidsklachten en andere belemmeringen, wat het risico op instroom in de bijstand vergroot. Deze groep senioren wordt in het Uitvoeringsplan niet expliciet benoemd, terwijl dit wel een groeiende doelgroep is met eigen kenmerken en uitdagingen in relatie tot werk, inkomen en (dreigende) armoede. Wordt hier nog extra op ingezet door de gemeente?

Met hartelijke groet,

Maren Wassenaar
Voorzitter Cliëntenraad Participatiewet

Jack Orsel
Secretaris Cliëntenraad Participatiewet

Advies en aandachtspunten - Seniorenraad

Nijmegen, april 2026

Geacht college,

Op 15 juli 2025 hebben wij u ons advies over de ‘**Visie Financiële Bestaanszekerheid 2026–2029**’ aangeboden. In dit advies hebben wij drie relevante thema’s benoemd:

- de zichtbaarheid van de doelgroep in al haar diversiteit op het gebied van werk, inkomen en armoede, waaronder ook de in de monitoring genoemde levensfasen 3 en 4;
- basisvaardigheden in relatie tot de financiële levensloop;
- de financiële gevolgen van de overgang van betaald werk naar onbetaalde activiteiten, zoals mantelzorg of pensionering.

In uw reactie van 23 september geeft u aan alle acht punten uit ons advies te onderschrijven.

Wanneer we Senioren betrekken bij: ‘Samen sterk als Rijk van Nijmegen’. ‘Visie op de regio én op samenwerken’ (6 maart 2025), en specifiek met betrekking tot senioren, valt het volgende op. In deze visie wordt gesteld:

“Op de lange termijn verwachten we een sterk groeiende krapte op de arbeidsmarkt als gevolg van vergrijzing en ontgroening, en daarmee een krimpende beroepsbevolking. Het aantal 65-plussers zal nationaal stijgen van 19% naar 25%. Deze groep wordt niet alleen groter, maar gemiddeld ook ouder: de levensverwachting stijgt van 80 naar 86 jaar in 2040. Deze ontwikkeling is nu al zichtbaar in onze regio.”

Senioren zullen, mede door de toenemende complexiteit rond de AOW en de levensfasen 3 en 4, een steeds relevantere doelgroep vormen in de relatie tussen werk, inkomen en (dreigende) armoede. Tegelijkertijd is de verwachting dat de arbeidsmarkt deze groep langer wil behouden, onder meer door het stimuleren van langer doorwerken en de latere ingangleeftijd van de AOW.

Daar staat tegenover dat de levensfase van senioren juist wordt gekenmerkt door veranderende fysieke, mentale en sociale omstandigheden, die van invloed zijn op hun mogelijkheden om te blijven participeren. Deze spanning vraagt om gerichte aandacht binnen beleid en uitvoering.

Advies 1

Op pagina 16 wordt onder het kopje “Wat we willen bereiken” de doelgroep beschreven. De groep inwoners met een laag inkomen is echter divers samengesteld. Senioren worden niet expliciet als aparte doelgroep benoemd, terwijl zij wel degelijk een relevante en onderscheiden groep vormen (zie ook bovenstaande toelichting).

Wanneer bij het aanbieden van passende, persoonlijke ondersteuning expliciet rekening wordt gehouden met de positie en diversiteit van senioren, kan dit uitvoeringsplan wat ons betreft volledig worden onderschreven.

Advies 2

Aanvullend op al het goede wat al gedaan wordt:

In de inleiding van het uitvoeringsplan benoemt u vier speerpunten. De kern van de visie is dat iedere Nijmegenaar moet kunnen rondkomen en kan meedoen, met een stabiel, voorspelbaar en toereikend inkomen als basis.

Wij adviseren de gemeente om te waarborgen dat overgangen van betaald werk en/of gemeentelijke en landelijke ondersteuning naar AOW, pensioen of andere vormen van inkomensondersteuning naadloos verlopen.

Neem tijdig besluiten en zorg ervoor dat er in deze overgangsfases geen hiaten ontstaan. Dergelijke onderbrekingen kunnen ertoe leiden dat inwoners tijdelijk hun vaste lasten niet kunnen betalen en direct in financiële problemen komen.

Dit is in het bijzonder van belang voor inwoners met beperkte basisvaardigheden op het gebied van taal, digitale vaardigheden en financiële zelfredzaamheid.

Met vriendelijke groet,

Marianne de Bruijn, voorzitter adviescommissie Seniorenraad

Advies en aandachtspunten - Adviescommissie JMG

Advies JMG bij de Uitvoeringsagenda financiële bestaanszekerheid

Nijmegen, 2 april 2026

Geacht College,

U heeft de Adviescommissie Jeugd-, Maatschappelijke opvang- en Gehandicaptenbeleid (JMG) gevraagd om advies uit te brengen over de concept Uitvoeringsagenda financiële bestaanszekerheid. Wij voldoen graag aan dit verzoek.

Vorig jaar hebben wij een uitgebreid advies ingediend bij uw concept Visienota en wij constateren dat u veel punten uit ons advies ter harte heeft genomen in de definitieve Visienota. Deze Uitvoeringsagenda is een vertaling van deze nota naar meer concrete en praktische maatregelen en activiteiten.

De Uitvoeringsagenda zoals die hier voorligt, omvat een uitgebreide hoeveelheid plannen die gericht zijn op veel verschillende aspecten van financiële bestaanszekerheid. Bestaand beleid aangevuld met nieuw beleid en samenwerking tussen relevante partijen. Als zodanig is het een veelomvattend werkstuk geworden waarmee wij u graag complimenteren.

Bij Speerpunt 1, 'We verstevigen de basis: we prioriteren het garanderen van inkomen, zorg en voedsel' is als eerste doel geformuleerd: 'Alle Nijmegenaren hebben voldoende besteedbaar inkomen om te voorzien in de eerste basisbehoeften zoals wonen, eten en zorg'. In de beleidsmaatregelen die hierbij worden genoemd, komt de basisbehoefte wonen echter maar beperkt terug, namelijk specifiek voor dak- en thuislozen en voor jongeren in een kwetsbare positie. Vanuit de Woonvisie en het project Wonen Eerst is voor deze groepen reeds aandacht gegarandeerd, maar wij willen hier nog eens benadrukken dat het belangrijk is om wonen hier in samenhang met vormen van ondersteuning en stimulering te zien.

Advies 1: Wij adviseren u om maatregelen voor het voorzien in de basisbehoefte wonen bij dak- en thuislozen en bij kwetsbare jongeren direct te verbinden aan maatregelen om deze inwoners te ondersteunen en te stimuleren, bijvoorbeeld in de vorm van maatwerk.

Wij constateren dat de nieuwe maatregelen vooral te vinden zijn bij Speerpunt 2, 'We stimuleren meedoen en bieden ondersteuning toegankelijk en dichtbij'.

Doel 2 van dit Speerpunt luidt: 'Inwoners ervaren dat ondersteuning begrijpelijk en toegankelijk is'. Als beleidsmaatregel D staat hier: 'We zetten ervaringsdeskundigheid in bij beleidsontwikkeling en in de uitvoering'. Wij juichen het toe dat u de inzet van ervaringsdeskundigen hier verankerd, zowel in de ontwikkeling als in de uitvoering van beleid. Maar het stemt ons bezorgd dat daar alleen dit jaar financiering voor is en de komende jaren niet. Werken met ervaringsdeskundigen kan geen eenmalige exercitie zijn, maar vraagt juist een diepte-investering en het aangaan van langjarige verbindingen.

Advies 2: Wij adviseren u om het (samen)werken met ervaringsdeskundigen bij de ontwikkeling en uitvoering van beleid rond financiële bestaanszekerheid te borgen binnen de Uitvoeringsagenda en daarvoor financiële middelen te reserveren.

Doel 4 van Speerpunt 2 luidt: 'We verbeteren de basisvaardigheden van inwoners met een laag inkomen.' Als eerste beleidsmaatregel staat daar (A): 'We ontwikkelen een specifiek aanbod voor mensen met een laag inkomen en beperkte basisvaardigheden'. Voor deze maatregel zijn er echter geen financiële middelen beschikbaar, ook niet in de komende jaren.

Wij vragen ons af of er dan wel iets terecht komt van deze maatregel. In het bijbehorende Excel-bestand staat hier in rood 'Circa 85.000 euro'. Onduidelijk is of dit het bedrag betreft dat nodig is.

Vraag: Kunt u laten weten hoe u deze maatregel wilt gaan uitvoeren en welke middelen u hiervoor wilt reserveren?

Bij hetzelfde doel 4 van Speerpunt 2 is er sprake van het 'doorverwijzen van mensen met een laag inkomen naar leeraanbod voor het versterken van basisvaardigheden'. Wij wijzen u erop dat er inwoners zijn die ook met een specifiek aanbod niet of maar beperkt in staat zijn om zich deze basisvaardigheden eigen te maken. Deze groep is gebaat bij een vorm van min of meer permanente ondersteuning.

Advies 3: Wij adviseren u om de noodzaak van specifieke ondersteuning aan deze inwoners met beperkte mogelijkheden te benoemen in de Uitvoeringsagenda en om daar passende maatregelen bij te formuleren.

Dit zijn enkele adviezen die u hopelijk helpen om deze concept Uitvoeringsagenda verder te verbeteren.

Met vriendelijke groet,

Gert van den Berg

Interim-voorzitter adviescommissie Jeugd-, Maatschappelijke opvang- en Gehandicaptenbeleid